

METSÄAMMATTIMIESTEN JA LUOTTAMUSHENKILÖIDEN MIELIPITEET JULKISESTA METSÄHALLINNOSTA JA SEN KEHITTÄMISESTÄ

VELI-PEKKA JÄRVELÄINEN

SUMMARY:

FORESTRY EXPERTS' AND APPOINTED REPRESENTATIVES' OPINIONS ABOUT OFFICIAL FORESTRY ADMINISTRATION AND ITS DEVELOPMENT IN FINLAND

Saapunut toimitukselle 10. 2. 1975

Tutkimuksen tehtävänä on kuvailla valtion metsien ja yksityismetsäin hallinnossa toimivien metsäammattimiesten sekä yksityismetsäin hallinnon luottamushenkilöiden mielipiteet julkisesta metsähallinnosta ja sen kehittamisestä. Ammattimiehistä poimittiin 240 henkilön ja luottamushenkilöistä 290 henkilön otokset. Aineistot kerättiin postikyselyjen avulla. Ammattimiehiä koskeva kysely suoritettiin marras-joulukuussa 1973 ja luottamushenkilöitä koskeva kysely maaliskuussa 1974.

Ammattimiehet arvioivat koko metsähallinnon suoriutumisen tehtävistään keskimäärin heikommaksi kuin luottamushenkilöt. Ammattimiesten mukaan nykyinen metsähallinto on suoriutunut parhaiten puun tuottamiseen liittyvistä tehtävistä ja heikoimmin metsien moninaiskäyttöön liittyvistä tehtävistä. Luottamushenkilöiden käsitysten mukaan nykyinen metsähallinto on suoriutunut parhaiten puun tuottamiseen ja metsätalouden kokonaissuunnitteluun liittyvistä tehtävistä ja heikoimmin metsien moninaiskäyttöön ja luonnonsuojeluun liittyvistä tehtävistä.

Vajaa puolet (44 %) ammattimiehistä katsoi, että paras organisaatiovaihtoehto olisi luoda yksi valtion organisaatio koko valtakunnan metsätaloutta varten ja noin kolmasosa (34 %) ammattimiehistä piti parhaana ratkaisuna erillisten valtion organisaatioiden perustamista valtion ja yksityismetsätaloutta varten. Enemmistö (62 %) luottamushenkilöistä oli sitä mieltä, että metsähallinnon organisaatio olisi säilytettävä pääpiirtein nykyisellään.

1. TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN

1.1 TUTKIMUKSEN TEHTÄVÄ

Tutkimuksen tehtävänä on kuvailla valtion metsien ja yksityismetsäin hallinnossa toimivien metsäammattimiesten sekä yksityismetsäin hallinnon luottamushenkilöiden käsityksiä ja mielipiteitä seuraavista julkista metsähallintoa koskevista kysymyksistä:

1. Miten nykyinen metsähallinto ja sen eri organisaatioyksiköt ovat onnistuneet niille annettujen tehtävien hoitamisessa? Arviot pyydetään sen seikan selvittämiseksi, miten hyvin metsähallinto ja sen eri organisaatioyksiköt ovat nimenomaan organisaatioina suoriutuneet niille kuuluvista tehtävistä.
2. Miten metsähallintoa ja sen eri organisaatioyksiköitä olisi nykyisestään kehitettävä ja uudistettava? Metsähallinnon kehittämisellä tarkoitetaan metsähallinnon ja sen eri organisaatioyksiköiden kehittämistä ja uudistamista nimenomaan organisaatioiltaan.
3. Lisäksi tutkimuksessa pyritään selvittämään metsäammattimiesten mielipiteet metsähallinnon organisaatioista työympäristönä ja luottamushenkilöiden käsitykset metsänomistajien oikeusturvasta.

Tutkimus on tehty *metsätalouden hallintokomitean* toimeksiannosta. Tutkimuksen suunnittelu, erityisesti kyselylomakkeiden rakentaminen, suoritettiin yhteistyössä komitean jäsenistä ja sihteeristöstä muodostetun työryhmän kanssa. Työryhmään kuuluivat komitean jäsenet professori *Bror-Anton Granvik*, ylijohdaja *Kalle Kauttu*, metsät. tri *Erkki Lähde* ja metsät. lis. *Olli Saastamoinen* sekä komitean sihteerit ylitarkastaja *Erkki Hakanen*, metsäneuvos *Paavo Kotkanen* ja hallintotarkastaja *Matti Setälä*.

Professori *Lauri Heikinheimo* ja vt. professori *Kustaa Seppälä* tarkastivat tutkimuksen käsikirjoituksen.

1.2 AINEISTOT

Tutkimuksen ensimmäisen perusjoukon muodostavat *metsähallituksen, piirikuntakonttoreiden, hoitoalueiden, keskusmetsälautakuntien, metsänparannuspiirien ja piirimetsälautakuntien palveluksessa vuonna 1973 toimineet metsäammattimiehet* eli metsänhoitajat, metsäteknikot (tai vastaavat) ja metsätyönjohtajat (tai vastaavat). Toisen perusjoukon muodostavat *yksityismetsäin hallinnossa vuonna 1974 toimineet luottamushenkilöt* eli metsänhoitoyhdistysten hallitusten sekä keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenet.

Ensimmäinen perusjoukko ositettiin kuuteen ositteeseen siten, että osittamiskriteereinä käytettiin sekä jakoa valtion metsien hallintoon ja yksityismetsäin hallintoon että jakoa toimihenkilöryhmän mukaan metsänhoitajiin, metsäteknikoihin ja metsätyönjohtajiin. Otos poimittiin tämän jälkeen satunnaisesti erikseen kustakin ositteesta tasakiintiöintiä käyttäen ts. kustakin ositteesta poimittiin yhtä monta näytehenkilöä. Kun jokaisesta ositteesta poimittiin 40 näytehenkilöä, muodostui koko otoksen suuruudeksi 240 näytehenkilöä ja otantaosuudeksi 13.0 %.

Toinen perusjoukko ositettiin kahteen ositteeseen, joista toisen muodostavat metsänhoitoyhdistysten hallitusten jäsenet ja toisen keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenet. Metsänhoitoyhdistysten hallitusten jäsenistä poimittiin satunnaisesti 145 henkilön otos ja keskus- ja piirimetsälautakuntien jä-

senet, yhteensä 145 henkilöä, otettiin kaikki mukaan tutkimukseen ¹⁾. Luottamushenkilöitä koskevan otoksen suuruudeksi muodostui näin ollen 290 näytehenkilöä ja otantaosuudeksi 12.2 %.

Tutkimuksen perusjoukot ja otokset on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Tutkimuksen perusjoukot ja otokset

	Perus-	Otos	Otanta- osuus %
	Henkilöä, kpl		
Valtion metsien hallinto:			
Metsänhoitajat	225	40	17.8
Metsäteknikot	218	40	18.4
Metsätyönjohtajat	399	40	10.0
Yhteensä	842	120	14.3
Yksityismetsäin hallinto:			
Metsänhoitajat	214	40	18.7
Metsäteknikot	410	40	9.8
Metsätyönjohtajat	381	40	10.5
Yhteensä	1 005	120	11.9
Kaikki ammattimiehet	1 847	240	13.0
Metsänhoitoyhdistysten hallitusten jäsenet	2 230	145	6.5
Keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenet	145	145	100.0
Kaikki luottamushenkilöt	2 375	290	12.2

Tutkimuksen aineistot kerättiin postikyselyjen avulla. Ammattimiehiä koskeva kysely suoritettiin marras-joulukuussa 1973 ja luottamushenkilöitä koskeva kysely maaliskuussa 1974. Kyselyissä käytetyt lomakkeet sisälsivät pääosalta samoja kysymyksiä. Kuitenkin luottamushenkilöille lähetetyn kyselylomakkeen eräitä kysymyksiä (mm. metsähallinnon organisaatioiden kehittämisvaihtoehtoja koskevat kysymykset) muotoiltiin jossakin määrin uudelleen ammattimiehiä koskevasta kyselystä saatujen

¹⁾ Luottamushenkilöitä koskevan kyselyn ulkopuolelle jätettiin kaikki sellaiset keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenet (6 kpl), jotka kuuluivat ammattimiehiä koskevan kyselyn perusjoukkoon.

kokemusten perusteella. Lisäksi luottamushenkilöitä koskevassa kyselyssä kysymykset esitettiin koko valtion metsien hallintoa (metsähallitus piirikuntakonttoreineen ja hoitoalueineen) koskevana eikä organisaatioyksiköittäin kuten ammattimiehiä koskevassa kyselyssä meneteltiin.

Ammattimiehiä koskevassa kyselyssä vastaukset saatiin yhden karhumakirjeen jälkeen 200:lta näytehenkilöltä, joten vastausprosentiksi muodostui 83.3. Vastausprosentti vaihteli siten, että se oli korkein metsänhoitajilla (91.3) ja matalin metsätöyryntekijöillä (73.8). Ammattimiehiä koskevien tutkimustulosten voidaan katsoa *melko hyvin kuvaavan valtion metsien ja yksityismetsäin hallinnossa toimivien metsäammattimiesten käsityksiä ja mielipiteitä metsähallinnosta ja sen kehittämistä.*

Luottamushenkilöitä koskevassa kyselyssä vastaukset saatiin yhden karhumakirjeen jälkeen 212:lta näytehenkilöltä, joten vastausprosentiksi muodostui 73.1. Vastausprosentti oli keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenillä korkeampi (79.3) kuin metsänhoitoyhdistysten hallitusten jäsenillä (66.9). Keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenistä vastausprosentti oli korkein metsäteollisuuden edustajilla (91.3) ja keskimääräistä matalampi metsätöyryntekijöiden (69.6) ja ns. muun ryhmän edustajilla (60.0). Luottamushenkilöitä koskevien tutkimustulosten voidaan katsoa *tyydyttävästi kuvaavan metsänhoitoyhdistysten hallitusten sekä keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenten käsityksiä ja mielipiteitä metsähallinnosta ja sen kehittämistä.*

1.3 TULOSTEN LASKENTA JA ESITTÄMINEN

Tutkimuksen tulokset laskettiin ristiintaulukointia käyttäen. Ammattimiehiä koskevan kyselyn vastausjakaumia laskettaessa luokittelevina taustamuuttujina käytettiin *palveluorganisaatioita* (valtion metsien hallinto ja yksityismetsäin hallinto) ja *toimihenkilöryhmää* (metsänhoitajat, metsäteknikot ja metsätöyryntekijät). Luottamushenkilöitä koskevan kyselyn vastausjakaumia laskettaessa luokittelevana taustamuuttujana käytettiin *luottamusorganisaatiota* (metsänhoitoyhdistykset ja toisaalta keskus- ja piirimetsälautakunnat)¹⁾. Lisäksi keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenten vastausjakaumat laskettiin erikseen ao. jäsenten edustaman *eturyhmän* mukaan (metsänomistaja, metsäteollisuus, metsätöyryntekijä ja muut)²⁾.

Vastausten jakautuminen tulosten laskennassa käytettäviin ryhmiin sekä vastausprosentit esitetään taulukossa 2.

¹⁾ Jos vastaaja oli sekä metsänhoitoyhdistyksen hallituksen että keskus- ja/tai piirimetsälautakunnan jäsen, hänet luokiteltiin ryhmään »keskus- ja piirimetsälautakunnan jäsenet» kuuluvaksi.

²⁾ Ryhmä »muut» tarkoittaa metsähallituksen määräämiä muita kuin metsäteollisuutta tai metsätöyryntekijöitä edustavia keskus- ja piirimetsälautakuntien jäseniä.

Taulukko 2. Vastausten jakautuminen tulosten laskennassa käytettäviin ryhmiin

	Vastanneita, kpl	Vastaus-%
<i>Ammattimiehet</i>		
Valtion metsien hallinnossa toimivat	99	82.5
Yksityismetsäin hallinnossa toimivat	101	84.2
Metsänhoitajat	73	91.3
Metsäteknikot	68	85.0
Metsätöyryntekijät	59	73.8
Kaikki ammattimiehet	200	83.3
<i>Luottamushenkilöt</i>		
Metsänhoitoyhdistysten hallitusten jäsenet	97	66.9
Keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenet	115	79.3
— metsänomistaja	69	82.1
— metsäteollisuus	21	91.3
— metsätöyryntekijä	16	69.6
— muut	9	60.0
Kaikki luottamushenkilöt	212	73.1

Tuloksia laskettaessa havaintojen painottaminen oli tarpeen, koska otokset poimittiin vaihtelevin poimintatodennäköisyyksin. Ositteittaisina painokerroimina käytettiin toteutuneiden poimintatodennäköisyyksien käänteisarvoja.

Kaikkia tulostaulukoita ei seuraavassa esitetä. Tutkimusraportissa rajoitetaan vain niiden vastausjakaumien ja prosenttilukujen esittämiseen, joiden voidaan katsoa sisältävän olennaisen osan kyselyjen antamasta metsäammattimiesten ja luottamushenkilöiden käsityksiä ja mielipiteitä sekä niissä ilmeneviä eroavuuksia kuvaavasta informaatiosta. Koska sellaisten vastaajien osuus, jotka eivät osanneet tai halunneet sanoa mielipidettään, oli useiden kysymysten kohdalla huomattava suuri ja vaihteli myös vastaajaryhmittäin, on se yleensä esitetty tuloksia esiteltäessä. Tämä on tarpeen sen vuoksi, että suuri mielipidettä vailla olevien vastaajien osuus vaikuttaa merkittävästi tulosten tulkintaan ja niistä tehtäviin johtopäätöksiin.

2. TUTKIMUKSEN TULOKSET

2.1 METSÄHALLINNON ONNISTUMINEN TEHTÄVISSÄÄN

2.11 Koko metsähallinnon onnistuminen

Tutkimuksen mukaan *ammattimiehet arvioivat koko metsähallinnon suorittamisen tehtävistään keskimäärin heikommaksi kuin luottamushenkilöt*

(taulukko 3). Ammattimiesten mukaan nykyinen metsähallinto on suoriutunut *parhaiten puun tuottamiseen liittyvistä tehtävistä ja heikoimmin metsien moninaiskäyttöön liittyvistä tehtävistä*. Pääosa (73 %) ammattimiehistä piti suoriutumista puun tuottamiseen liittyvistä tehtävistä hyvänä tai tyydyttävänä, kun ainoastaan vajaa puolet (40 %) ammattimiehistä oli sitä mieltä, että nykyinen metsähallinto on suoriutunut hyvin tai tyydyttävästi

Taulukko 3. Koko metsähallinnon suoriutuminen tehtävistään ammattimiesten ja luottamus-
henkilöiden mukaan

	Metsähallinnon tehtävä:									
	Metsätalouden kokonaissuunnittelu		Puun tuottaminen yleensä		Vajaatuot- toisten mai- den kasvu- kuntoon saattaminen		Metsien moninais- käyttö		Luonnon- suojelu	
	Suoriutunut hyvin tai tyydyttävästi (en osaa sanoa) % ammattimiehistä									
Valtion metsien hallinnossa toimivat ..	61	(5)	77	(2)	56	(0)	33	(4)	53	(3)
Yksityismetsäin hallinnossa toimivat ..	58	(1)	69	(1)	52	(0)	45	(4)	70	(1)
Metsänhoitajat	51	(3)	79	(2)	62	(0)	39	(3)	74	(0)
Metsäteknikot	60	(2)	76	(1)	49	(0)	33	(7)	51	(4)
Metsätöyryntekijät ...	64	(3)	67	(2)	52	(0)	45	(2)	64	(2)
Kaikki ammattimiehet	59	(3)	73	(2)	53	(0)	40	(4)	62	(2)
	Suoriutunut hyvin tai tyydyttävästi (en osaa sanoa) % luottamushenkilöistä									
Metsänhoitoyhdistysten hallitusten jäsenet	82	(5)	84	(3)	61	(2)	46	(17)	48	(13)
Keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenet	78	(0)	79	(0)	64	(0)	65	(5)	77	(2)
– metsänomistaja ..	95	(0)	91	(0)	76	(0)	72	(4)	85	(1)
– metsäteollisuus ...	67	(0)	76	(0)	67	(0)	81	(0)	81	(0)
– metsätöyryntekijä ..	44	(0)	50	(0)	25	(0)	38	(13)	69	(0)
– muut	40	(0)	50	(0)	40	(0)	40	(10)	20	(10)
Kaikki luottamushenkilöt	82	(5)	84	(3)	61	(2)	48	(16)	50	(12)

metsien moninaiskäyttöön liittyvistä tehtävistä. Vain noin puolet (53 %) ammattimiehistä oli sitä mieltä, että nykyinen metsähallinto on suoriutunut hyvin tai tyydyttävästi vajaatuottoisten maiden kasvukuntoon saattamisesta.

Eri palveluorganisaatioissa toimivien ja eri toimihenkilöryhmiin kuuluvien ammattimiesten käsityksissä ei ilmennyt merkittäviä eroavuuksia. Tulokset osoittavat kuitenkin, että valtion metsien hallinnossa toimivat ammattimiehet pitivät nykyisen metsähallinnon suoriutumista luonnonsuojeluun ja metsien moninaiskäyttöön liittyvistä tehtävistä heikompana ja puun tuottamiseen liittyvistä tehtävistä parempana kuin yksityismetsäin hallinnossa toimivat ammattimiehet. Tulokset viittaavat myös siihen, että mitä enemmän koulutusta saaneesta toimihenkilöryhmästä (metsänhoitajat) on kysymys sitä heikommaksi arvioidaan suoriutuminen metsätalouden kokonaissuunnitteluun liittyvistä tehtävistä, ja mitä vähemmän koulutusta saaneesta toimihenkilöryhmästä (metsätöyryntekijät) on kysymys sitä heikommaksi arvioidaan suoriutuminen puun tuottamiseen liittyvistä tehtävistä.

Luottamushenkilöiden mukaan nykyinen metsähallinto on suoriutunut *parhaiten puun tuottamiseen ja metsätalouden kokonaissuunnitteluun liittyvistä tehtävistä ja heikoimmin metsien moninaiskäyttöön ja luonnonsuojeluun liittyvistä tehtävistä*. Suurin osa luottamushenkilöistä piti suoriutumista puun tuottamiseen (84 %) ja metsätalouden kokonaissuunnitteluun (82 %) liittyvistä tehtävistä hyvänä tai tyydyttävänä, kun ainoastaan noin puolet luottamushenkilöistä katsoi, että nykyinen metsähallinto on suoriutunut metsien moninaiskäyttöön (48 %) ja luonnonsuojeluun (50 %) liittyvistä tehtävistä hyvin tai tyydyttävästi.

Eri luottamusorganisaatioissa toimivien ja eri eturyhmiä edustavien luottamushenkilöiden käsityksissä voidaan havaita joitakin eroavuuksia. Keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenistä suhteellisesti suurempi osuus kuin metsänhoitoyhdistysten hallitusten jäsenistä piti suoriutumista luonnonsuojeluun ja metsien moninaiskäyttöön liittyvistä tehtävistä vähintään tyydyttävänä. Lisäksi havaitaan, että *keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenistä metsänomistajia ja metsäteollisuutta edustavat luottamushenkilöt pitivät nykyisen metsähallinnon suoriutumista tehtävistään yleensä parempana kuin metsätöyryntekijöitä ja ns. muuta ryhmää edustavat luottamushenkilöt*. Metsänomistajia edustavat keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenet olivat erityisen tyytyväisiä suoriutumiseen metsätalouden kokonaissuunnitteluun ja puun tuottamiseen liittyvistä tehtävistä ja metsäteollisuutta edustavat jäsenet metsien moninaiskäyttöön ja luonnonsuojeluun liittyvistä tehtävistä.

2.12 Eri organisaatioyksiköiden onnistuminen

Taulukossa 4 esitetään ammattimiesten ja taulukossa 5 luottamushen-

kilöiden käsitykset metsähallinnon eri organisaatioyksiköiden suoriutumisesta niille kuuluvista yhteisistä tehtävistä.

Ammattimiesten käsitysten mukaan *valtion metsien hallinnon organisaatioyksiköt ovat suoriutuneet paremmin kuin yksityismetsäin hallinnon organisaatioyksiköt metsätyöntekijöiden työsuojelu-, työsuhde- ja muiden sosiaalisten tehtävien samoin kuin metsien moninaiskäyttöön liittyvien tehtävien hoitamisesta. Muiden tehtävien osalta ammattimiesten arviot valtion metsien ja yksityis-*

Taulukko 4. Metsähallinnon eri organisaatioyksiköiden suoriutuminen tehtävistään ammattimiesten mukaan

Organisaation tehtävä:	Organisaatioyksikkö:					
	Metsä- hallitus	Piiri- kunta- konttori	Hoito- alue	Keskus- metsälau- takunta	Metsän- parannus- piiri	Piirimet- sälauta- kunta
	Suoriutunut hyvin tai tyydyttävästi (ei osaa sanoa) % ammattimiehistä					
Tehtävien yleissuunnittelu	54 (14)	51 (25)	54 (21)	50 (25)	57 (21)	49 (23)
Metsien käytön alueellinen suunnittelu	48 (19)	48 (28)	58 (21)	37 (28)	44 (30)	36 (27)
Puun tuottaminen yleensä	59 (11)	51 (20)	61 (14)	55 (22)	63 (21)	53 (19)
Vajaatuottoisten alueiden kasvukuntoon saattaminen	49 (12)	44 (22)	52 (14)	45 (20)	57 (19)	45 (18)
Metsien moninaiskäyttö	56 (14)	46 (23)	47 (18)	29 (28)	26 (26)	20 (27)
Metsätyöntekijöiden työsuojelu- ja työsuhdetehtävät	72 (14)	66 (20)	65 (16)	32 (36)	34 (32)	27 (35)
Metsätyöntekijöihin kohdistuvat muut sosiaaliset tehtävät	62 (15)	57 (23)	63 (16)	27 (39)	28 (34)	24 (36)

Taulukko 5. Metsähallinnon eri organisaatioyksiköiden suoriutuminen tehtävistään luottamus-
henkilöiden mukaan

Organisaation tehtävä:	Organisaatioyksikkö:			
	Metsä- hallitus ¹⁾	Keskusmet- sälauta- kunta	Metsän- parannus- piiri	Piirimetsä- lautakunta
	Suoriutunut hyvin tai tyydyttävästi (en osaa sanoa) % luottamushenkilöistä			
Tehtävien yleissuunnittelu	55 (19)	78 (9)	82 (3)	88 (0)
Metsien käytön alueellinen suunnittelu	45 (25)	70 (15)	71 (11)	84 (3)
Puun tuottaminen yleensä	54 (16)	74 (14)	73 (6)	96 (2)
Vajaatuottoisten alueiden kasvukuntoon saattaminen	39 (19)	53 (12)	68 (5)	73 (2)
Metsien moninaiskäyttö	45 (24)	38 (32)	36 (29)	46 (25)
Metsätyöntekijöiden työsuojelu- ja työsuhdetehtävät	58 (27)	52 (32)	54 (26)	55 (26)
Metsätyöntekijöihin kohdistuvat muut sosiaaliset tehtävät	53 (31)	47 (36)	53 (30)	59 (22)

¹⁾ Tarkoittaa metsähallitusta piirikuntakonttoreineen ja hoitoalueineen.

metsäin hallintoon kuuluvien organisaatioyksiköiden suoriutumisesta eivät poikkea merkittävästi toisistaan.

Ammattimiesten mukaan *metsähallitus* ja *piirikuntakonttorit* ovat suoriutuneet parhaiten metsätyöntekijöiden työsuojelu-, työsuhde- ja muista sosiaalisista tehtävistä ja *hoitoalueet* edellä mainittujen tehtävien lisäksi erityisesti puun tuottamiseen liittyvistä tehtävistä. *Keskus- ja piirimetsälautakunnat* ovat suoriutuneet parhaiten puun tuottamiseen liittyvistä tehtävistä ja tehtävien yleissuunnittelusta ja *metsänparannuspiirit* edellä mainittujen tehtävien lisäksi vajaatuottoisten maiden kasvukuntoon saattamisesta. Ammattimiesten käsitysten mukaan yksityismetsäin hallinnon organisaatioyksiköt, varsinkin piirimetsälautakunnat, ovat suoriutuneet heikosti metsätyöntekijöiden työsuojelu-, työsuhde- ja muista sosiaalisista tehtävistä sekä metsien moninaiskäyttöön liittyvistä tehtävistä.

Luottamushenkilöiden käsitysten mukaan yksityismetsäin hallinnon organisaatioyksiköt ovat suoriutuneet paremmin kuin valtion metsien hallinto puun tuottamiseen liittyvistä tehtävistä, tehtävien yleissuunnittelusta, metsien käytön alueellisesta suunnittelusta ja vajaatuottoisten alueiden kasvukuntoon saattamisesta. Muiden tehtävien osalta luottamushenkilöt pitivät valtion metsien hallinnon ja yksityismetsäin hallinnon organisaatioyksiköiden suoriutumista likimäärin samantasoisena.

Valtion metsien hallinto on suoriutunut luottamushenkilöiden käsitysten mukaan muita tehtäviä hieman paremmin metsätyöntekijöiden työsuojelu- ja työsuhdetehtävistä ja heikoimmin vajaatuottoisten alueiden kasvukuntoon saattamisesta. Keskusmetsälautakunnat, metsänparannuspiirit ja piirimetsälautakunnat ovat suoriutuneet parhaiten tehtävien yleissuunnittelusta, puun tuottamiseen liittyvistä tehtävistä ja metsien käytön alueellisesta suunnittelusta ja heikoimmin metsien moninaiskäyttöön liittyvistä tehtävistä. Luottamushenkilöiden mukaan piirimetsälautakunnat ja metsänparannuspiirit ovat lisäksi suoriutuneet verrattain hyvin vajaatuottoisten alueiden kasvukuntoon saattamisesta.

Tutkimuksessa havaittiin myös, että sekä ammattimiesten että luottamushenkilöiden käsitysten mukaan toimintaresurssien käytön tehokkuus ei vaihtelee merkittävästi metsähallinnon eri organisaatioyksiköissä. Kuitenkin keskimääräistä hieman suurempi osuus ammattimiehistä piti toimintaresurssien käyttöä hyvin tai melko tehokkaana hoitoalueissa (63 %) ja metsänparannuspiireissä (58 %).

Metsähallinnon eri organisaatioyksiköille annetun päätösvallan riittävyydessä on ammattimiesten käsitysten mukaan merkittäviä eroja (taulukko 6). Pääosa (72 %) valtion metsien hallinnossa toimivista ammattimiehistä katsoi, että päätösvalta on liian pieni hoitoalueissa, ja noin puolet (46–56 %) yksityismetsäin hallinnossa toimivista ammattimiehistä oli sitä mieltä, että päätösvalta on liian pieni kaikissa yksityismetsäin hallinnon organisaatioyksiköissä. Noin neljäsosa (27 %) metsänhoitoyhdistysten hallitusten jäsenistä piti päätösvaltaa liian suurena metsähallituksessa ja huomattava osa (32–54 %) keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenistä oli sitä mieltä, että päätösvalta on liian pieni piirimetsälautakunnissa ja muissakin yksityismetsäin hallinnon organisaatioyksiköissä. Tätä mieltä olivat erityisesti metsäteollisuutta ja metsänomistajia edustavat keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenet.

Melko vähäinen osa sekä ammattimiehistä että luottamushenkilöistä piti metsähallinnon eri organisaatioyksiköiden halukkuutta keskinäiseen ja myös ulkopuoliseen eli muiden valtion virastojen, kuntien, seutukaavaliittojen yms. organisaatioiden kanssa tapahtuvan yhteistyöhön riittävänä. Luottamushenkilöt arvioivat piirimetsälautakuntien yhteistyöhalukkuuden muita organisaatioyksiköitä paremmaksi. Puolet (50 %) luottamushenkilöistä piti piiri-

metsälautakuntien halukkuutta keskinäiseen yhteistyöhön ja runsas puolet (62 %) ulkopuoliseen yhteistyöhön riittävänä.

Tutkimuksessa tiedusteltiin myös metsähallinnon eri organisaatioyksiki-

Taulukko 6. Päätösvallan riittävyys metsähallinnon eri organisaatioyksiköissä ammattimiesten ja luottamushenkilöiden mukaan

	Organisaatioyksikkö:					
	Metsä- hallitus	Piirikun- takonttori	Hoito- alue	Keskus- metsälau- takunta	Metsän- parannus- piiri	Piirimetsä- lauta- kunta
	Päätösvalta liian pieni (en osaa sanoa) % ammattimiehistä					
Valtion metsien hal- linnossa toimivat .	18 (17)	28 (9)	72 (4)	5 (68)	12 (65)	9 (65)
Yksityismetsäin hal- linnossa toimivat .	8 (18)	12 (46)	22 (38)	46 (17)	56 (10)	49 (17)
Metsänhoitajat	20 (6)	23 (27)	61 (19)	39 (30)	36 (29)	39 (24)
Metsäteknikot	7 (20)	13 (34)	34 (29)	32 (28)	40 (25)	47 (22)
Metsätyönjohtajat .	12 (24)	23 (27)	45 (18)	19 (52)	36 (41)	15 (60)
Kaikki ammattimie- het	12 (18)	19 (29)	45 (22)	28 (38)	38 (33)	32 (38)
	Päätösvalta liian pieni (en osaa sanoa) % luottamushenkilöistä					
Metsänhoitoyhdis- tysten hallitusten jäsenet	3 (25) ¹⁾			11 (20)	12 (16)	22 (11)
Keskus- ja piirimet- sälautakuntien jäsenet	10 (9) ¹⁾			32 (9)	41 (11)	54 (0)
– metsänomistaja .	3 (11)			26 (5)	35 (8)	49 (1)
– metsäteollisuus .	14 (5)			71 (0)	67 (5)	67 (0)
– metsätyöntekijä	27 (13)			7 (33)	31 (38)	44 (0)
– muut	20 (10)			10 (30)	20 (20)	50 (0)
Kaikki luottamus- henkilöt	4 (24) ¹⁾			12 (20)	14 (16)	24 (10)

¹⁾ Tarkoittaa metsähallitusta piirikuntakonttoreineen ja hoitoalueineen.

köiden suoriutumista niille kuuluvista erityisistä. Valtion metsien hallinnon organisaatioyksiköiden suoriutumista erityistehtävistään tiedusteltiin ainoastaan ammattimiehiltä.

Tutkimuksessa havaittiin, että ammattimiesten käsitysten mukaan *metsähallitus* on suoriutunut parhaiten puun korjuuseen ja kauppaan liittyvistä tehtävistä. Melko monet ammattimiehet olivat myös sitä mieltä, että metsähallitus on suoriutunut vähintään tyydyttävästi koko valtakunnan metsätalouden edistämisestä ja hallinnollisista tehtävistään. Heikommaksi metsähallituksen suoriutuminen arvioitiin yksityismetsätalouteen kohdistuvista tehtävistä sekä oman organisaation kehittämiseen ja oman henkilökunnan kouluttamiseen liittyvistä tehtävistä.

Piirikuntakonttorit ovat ammattimiesten mukaan suoriutuneet puun korjuuseen ja kauppaan liittyvistä tehtävistä paremmin kuin hoitoalueiden ohjauksesta ja valvonnasta. *Hoitoalueiden* suoriutumista erityistehtävistään ammattimiehet pitivät varsin hyvänä. Suurin osa (94 %) valtion metsien hallinnossa toimivista ammattimiehistä katsoi, että hoitoalueet ovat suoriutuneet vähintään tyydyttävästi puun korjuuseen liittyvistä tehtävistä ja pääosa (76 %) näistä ammattimiehistä oli sitä mieltä, että hoitoalueet ovat suoriutuneet vähintään tyydyttävästi niille kuuluvista palvelu- ja hallinto-tehtävistä.

Ammattimiesten käsitysten mukaan *keskusmetsälautakunnat* ovat suoriutuneet parhaiten yksityismetsätalouden edistämisestä ja piirimetsälautakuntien valvonta-, ohjaus- ja kehittämistehtävästä. Heikommaksi arvioitiin keskusmetsälautakuntien suoriutuminen metsälautakuntien toimihenkilöiden koulutustehtävästä ja yksityismetsälain yhdenmukaista soveltamista koskevasta valvontatehtävästä. Suoriutuminen toimihenkilöiden koulutustehtävästä oli heikko erityisesti metsätyönjohtajien mielestä; ainoastaan noin neljäsosa (26 %) metsätyönjohtajista katsoi, että keskusmetsälautakunnat ovat suoriutuneet hyvin tai tyydyttävästi metsälautakuntien toimihenkilöiden kouluttamisesta.

Pääosa (70—75 %) luottamushenkilöistä katsoi, että keskusmetsälautakunnat ovat suoriutuneet kaikista niille kuuluvista erityistehtävistä vähintään tyydyttävästi. Eri eturyhmiä edustavien keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenten käsityksissä voitiin kuitenkin havaita eroavuuksia. Metsänomistajia ja metsäteollisuutta edustavien jäsenten arviot keskusmetsälautakuntien suoriutumisesta erityistehtävistään olivat keskimäärin myönteisemmät kuin metsätyöntekijöitä ja muuta ryhmää edustavien jäsenten vastaavat arviot.

Sekä ammattimiesten että luottamushenkilöiden mukaan *metsänparannuspiirit* ovat suoriutuneet metsäojituksesta ja metsäteiden rakentamisesta josakin määrin paremmin kuin metsänviljelyyn, taimikon hoitoon ja metsänlannoitukseen liittyvistä tehtävistä. Yleensä metsänparannuspiirien suoriu-

tumista erityistehtävistään pidettiin varsin hyvänä. Pääosa sekä ammattimiehistä (64—79 %) että luottamushenkilöistä (79—84 %) katsoi, että metsänparannuspiirit ovat suoriutuneet erityistehtävistään vähintään tyydyttävästi. Valtion metsien hallinnossa toimivien ammattimiesten arviot metsänparannuspiirien suoriutumisesta erityistehtävistään olivat vähemmän myönteiset kuin yksityismetsäin hallinnossa toimivien ammattimiesten vastaavat arviot.

Ammattimiesten ja luottamushenkilöiden käsitykset *piirimetsälautakuntien* suoriutumisesta niille kuuluvista erityistehtävistä poikkesivat merkittävästi toisistaan. Ammattimiehet arvioivat piirimetsälautakuntien suoriutumisen erityistehtävistään selvästi heikommaksi kuin luottamushenkilöt. Erityisesti valtion metsien hallinnossa toimivien ammattimiesten arviot olivat keskimääräistä kielteisempiä. Lisäksi ammattimiehet pitivät piirimetsälautakuntien suoriutumista taimi- ja siementuotantoon liittyvistä tehtävistä parempana kuin yksityismetsätalouden edistämiseen ja yksityismetsälain valvontaan liittyvistä tehtävistä, kun luottamushenkilöiden käsitysten mukaan suoriutuminen on ollut likimäärin yhtä hyvä kaikista edellä mainituista piirimetsälautakunnille kuuluvista erityistehtävistä.

Noin kolmasosa (34 %) ammattimiehistä piti piirimetsälautakuntien toimintaa kaikkien edut tasapuolisesti huomioon ottavana ja samoin noin kolmasosa (35 %) metsänomistajien etua ajavana (taulukko 7). Sellaisia ammattimiehiä, joiden mielestä piirimetsälautakuntien toiminta on ollut kaikkien edut tasapuolisesti huomioon ottavaa, oli yksityismetsäin hallinnossa toimivien ammattimiesten keskuudessa selvästi enemmän (49 %) kuin valtion metsien hallinnossa toimivien ammattimiesten keskuudessa (16 %). Ainoastaan vähäinen osuus ammattimiehistä katsoi, että piirimetsälautakuntien toiminta on ollut metsäteollisuuden (6 %) tai jonkin muun ryhmän (esim. piirimetsälautakunnan itsensä) etua ajavaa (7 %).

Sen sijaan pääosa (78 %) luottamushenkilöistä katsoi, että piirimetsälautakuntien toiminta on ollut tasapuolista ja ainoastaan vähäinen osa heistä oli sitä mieltä, että toiminta on ollut metsänomistajien (8 %) tai metsäteollisuuden (8 %) etua ajavaa. Eri eturyhmiä edustavien keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenten käsityksissä voidaan kuitenkin havaita selväpiirteisiä eroavuuksia. Kun suurin osa (92 %) metsänomistajia edustavista jäsenistä katsoi, että piirimetsälautakuntien toiminta on ollut tasapuolista, oli pääosa (81 %) metsätyöntekijöitä ja vajaa puolet metsäteollisuutta (48 %) ja muuta ryhmää (40 %) edustavista keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenistä sitä mieltä, että piirimetsälautakuntien toiminta on ollut metsänomistajien etua ajavaa.

Kyselyjen yhteydessä tiedusteltiin myös ammattimiesten ja luottamushenkilöiden käsitystä siitä, missä määrin piirimetsälautakunnat ja metsänhoitoyhdistykset suorittavat liikaa samoja, päällekkäisiä tehtäviä? Tulokseksi saatiin, että runsas kymmenesosa (14 %) ammattimiehistä ja kymmenesosa

(10 %) luottamushenkilöistä katsoi, että piirimetsälautakuntien ja metsänhoitoyhdistysten toiminnassa on havaittavissa päällekkäisyyttä. Sellaisia

Taulukko 7. Piirimetsälautakuntien toiminnan puolueettomuus ammattimiesten ja luottamushenkilöiden mukaan

	Toiminta on ollut						
	tasa- puolista	metsän- omistajien etua ajava	metsä- teollisuus- ajava	metsä- työnteki- joiden etua ajava	muun ryhmän etua ajava	en osaa sanoa	yh- teensä
	% ammattimiehistä						
Valtion metsien hallinnossa toimivat	16	39	7	0	6	32	100
Yksityismetsäin hallinnossa toimivat	49	32	6	0	8	6	100
Metsänhoitajat .	42	38	3	0	2	15	100
Metsäteknikot ...	44	37	3	0	6	11	100
Metsätyönjohtajat	21	32	11	0	11	25	100
Kaikki ammattimiehet	34	35	6	0	7	17	100
	% luottamushenkilöistä						
Metsänhoitoyhdistysten hallitusten jäsenet	78	7	8	0	1	5	100
Keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenet ...	73	25	2	0	0	0	100
— metsänomistaja	92	4	3	0	1	0	100
— metsäteollisuus	52	48	0	0	0	0	100
— metsätyöntekijä	19	81	0	0	0	0	100
— muut	60	40	0	0	0	0	100
Kaikki luottamushenkilöt ...	78	8	8	0	1	5	100

ammattimiehiä, jotka eivät osanneet sanoa mielipidettään tähän kysymykseen, oli 38 % ja luottamushenkilöitä 5 %¹⁾.

2.2 METSÄHALLINNON KEHITTÄMINEN

2.2.1 Koko metsähallinnon kehittäminen

Ammattimiesten ja luottamushenkilöiden mielipiteet koko metsähallinnon kehittämisestä esitetään taulukossa 8.

Tutkimuksen mukaan *vajaa puolet (44 %) ammattimiehistä katsoi, että paras organisaatiovaihtoehto olisi luoda yksi valtion organisaatio koko valtakunnan metsätaloutta varten*. Noin kolmasosa (34 %) ammattimiehistä oli sitä mieltä, että paras ratkaisu olisi perustaa *erilliset valtion organisaatiot valtion ja yksityismetsätaloutta varten*, ja noin viidesosa (21 %) ammattimiehistä piti parhaana ratkaisuna *nykyisen organisaation säilyttämistä pääpiirtein*.

Eri palveluorganisaatioihin kuuluvien ammattimiesten mielipiteet koko metsähallinnon kehittämisestä poikkesivat selvästi toisistaan. Enemmistö (58 %) valtion metsien hallinnossa toimivista ammattimiehistä kannatti yhden valtion organisaation perustamista koko valtakunnan metsätaloutta varten, kun lähes puolet (46 %) yksityismetsäin hallinnossa toimivista ammattimiehistä piti parhaana ratkaisuna erillisten valtion organisaatioiden perustamista valtion ja yksityismetsätaloutta varten.

Mielipiteet parhaasta organisaatiovaihtoehdosta vaihtelivat myös eri toimihenkilöryhmiin kuuluvien ammattimiesten välillä. Kun enemmistö (56 %) metsänhoitajista katsoi, että paras ratkaisu olisi perustaa erilliset valtion organisaatiot valtion ja yksityismetsätaloutta varten, oli enemmistö (59 %) metsätyönjohtajista sitä mieltä, että paras ratkaisu olisi luoda yksi valtion organisaatio koko valtakunnan metsätaloutta varten. Metsäteknikot jakautuivat melko tasaisesti eri organisaatiovaihtoehtojen kannattajiin.

Tuloksista havaitaan myös, että luottamushenkilöiden mielipiteet koko metsähallinnon kehittämisestä poikkesivat olennaisesti ammattimiesten vastaavista mielipiteistä. *Enemmistö (62 %) luottamushenkilöistä katsoi, että metsähallinnon nykyinen organisaatio olisi säilytettävä pääpiirtein*. Noin viidesosa (19 %) luottamushenkilöistä oli sitä mieltä, että paras ratkaisu olisi perustaa

¹⁾ Ammattimiehille lähetetyssä kyselylomakkeessa kysymys kuului »Mikä on käsityksenne, tekevätkö metsänhoitoyhdistykset liikaa piirimetsälautakunnille kuuluvia tehtäviä?» Useat en osaa sanoa -vastauksia antaneet ammattimiehet huomauttivat, että kysymys olisi pitänyt olla päinvastaisessa muodossa eli »Tekevätkö piirimetsälautakunnat liikaa metsänhoitoyhdistyksille kuuluvia tehtäviä?» Jälkimmäistä kysymysmuotoa käytettiin luottamushenkilöille lähetetyssä kyselylomakkeessa.

Taulukko 8. Koko metsähallinnon kehittäminen ammattimiesten ja luottamushenkilöiden mukaan

	Metsähallinnon paras organisaatio:					
	Säilytetään suurin piirtein nykyisellään	Yksi valtion organisaatio koko valtakunnan metsätaloutta varten	Erilliset valtion organisaatiot valtion ja yksityismetsätaloutta varten	Muu organisaatiovaihtoehto	Yhteensä	
	% ammattimiehistä					
Valtion metsien hallinnossa toimivat ...	20	58	20	2	100	
Yksityismetsäin hallinnossa toimivat ...	22	32	46	1	100	
Metsänhoitajat	17	24	56	3	100	
Metsäteknikot	28	39	32	1	100	
Metsätyönjohtajat	17	59	23	0	100	
Kaikki ammattimiehet	21	44	34	1	100	
	Metsähallinnon paras organisaatio:					
	Säilytetään pääpiirtein nykyinen	Yksi valtion organisaatio koko valtakunnan metsätaloutta varten	Yhden keskusviraston alaiset erilliset valtion organisaatiot valtion ja yksityismetsätaloutta varten	Kaksi erillistä valtion organisaatiota, toinen valtion ja toinen yksityismetsätaloutta varten	Muu organisaatiovaihtoehto	Yhteensä
	% luottamushenkilöistä					
Metsänhoitoyhdistysten hallitusten jäsenet	63	7	20	6	4	100
Keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenet	55	16	12	10	8	100
— metsänomistaja ...	74	5	9	9	3	100
— metsäteollisuus	19	14	19	10	38	100
— metsätyöntekijä .	31	50	19	0	0	100
— muut	20	50	10	20	0	100
Kaikki luottamushenkilöt	62	8	19	6	4	100

yhden keskusviraston alaiset erilliset valtion organisaatiot valtion ja yksityismetsätaloutta varten. Vähäistä kannatusta saivat myös kehittämisvaihtoehdot, joiden mukaan paras ratkaisu olisi perustaa yksi valtion organisaatio koko valtakunnan metsätaloutta varten (8 %) tai kaksi erillistä valtion organisaatiota, toinen valtion ja toinen yksityismetsätaloutta varten (6 %).

Metsänhoitoyhdistysten hallitusten ja toisaalta keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenten mielipiteet koko metsähallinnon kehittämisestä eivät poikenneet kovin merkittävästi toisistaan. Sen sijaan eri eturyhmiä edustavien keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenten mielipiteissä voidaan havaita selväpiirteisiä eroavuuksia. Pääosa (74 %) metsänomistajia edustavista jäsenistä piti parhaana ratkaisuna metsähallinnon organisaation säilyttämistä pääpiirtein nykyisellään, kun puolet (50 %) metsätyöntekijöitä ja muuta ryhmää edustavista jäsenistä kannatti yhden valtion organisaation perustamista koko valtakunnan metsätaloutta varten. Metsäteollisuutta edustavien keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenten mielipiteet jakoutuivat usean kehittämisvaihtoehdon osalle. Muuna organisaatiovaihtoehtona kannatettiin mm. ratkaisua, jonka mukaan valtion metsistä olisi muodostettava oma liikelaitoksen luonteinen yksikkö ja metsähallituksen muut tehtävät olisi siirrettävä keskusmetsälautakuntien ja maa- ja metsätalousministeriön tai mahdollisesti perustettavan metsäministeriön hoidettavaksi.

Taulukossa 9 esitetään ammattimiesten ja luottamushenkilöiden mielipiteet siitä, olisiko päätöksentekoa metsähallinnossa kansanvaltaistettava? Kansanvaltaistamisella tarkoitetaan sitä, että päätöksentekoon voivat osallistua ao. virkamiesten ja toimihenkilöiden lisäksi myös poliittisten puolueiden ja metsätalouden eturyhmien (metsänomistajien, metsätyöntekijöiden, metsäteollisuuden jne) edustajat.

Vajaa puolet (43 %) ammattimiehistä katsoi, että poliittisten puolueiden vaikutusmahdollisuuksia metsähallinnossa olisi vähennettävä ja noin kolmasosa (37 %) oli sitä mieltä, että poliittisten puolueiden vaikutusmahdollisuudet olisi säilytettävä nykyisellään. Ainoastaan runsas kymmenesosa (14 %) ammattimiehistä piti poliittisten puolueiden vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä suotavana. Sen sijaan enemmistö (63 %) ammattimiehistä katsoi, että eturyhmien vaikutusmahdollisuuksia olisi metsähallinnossa nykyisestään lisättävä. Vajaa kolmasosa (29 %) ammattimiehistä oli sitä mieltä, että eturyhmien vaikutusmahdollisuudet olisi säilytettävä nykyisellään ja ainoastaan vähäinen osa (5 %) ammattimiehistä piti eturyhmien vaikutusmahdollisuuksien vähentämistä suotavana.

Pääosa (94 %) luottamushenkilöistä katsoi, että poliittisilla puolueilla ei tarvitse olla mahdollisuutta osallistua päätöksentekoon metsähallinnossa. Kuitenkin eri eturyhmiä edustavien keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenten mielipiteissä voidaan havaita selväpiirteisiä eroja. Kun kaikki metsäteollisuutta ja lähes kaikki (96 %) metsänomistajia edustavat jäsenet katsoivat,

Taulukko 9. Päätöksenteon kansanvaltaistamisen tarve metsähallinnossa ammattimiesten ja luottamushenkilöiden mukaan

	Poliittisten puolueiden vaikutusmahdollisuudet					Eturyhmien vaikutusmahdollisuudet				
	säilytet- tävä ny- kyisellään	lisät- tävä	vähenn- nettävä	en osaa sanoa	yh- teen- sä	säilytet- tävä ny- kyisellään	lisät- tävä	vähenn- nettävä	en osaa sanoa	yh- teen- sä
	% ammattimiehistä									
Valtion metsien hallinnossa toimivat	39	17	39	6	100	23	69	3	4	100
Yksityismetsäin hallinnossa toimivat	36	13	47	5	100	33	57	6	4	100
Metsänhoitajat	43	13	40	4	100	43	48	6	3	100
Metsäteknikot	33	14	50	3	100	28	66	5	1	100
Metsätyönjohtajat	37	15	39	8	100	21	69	4	7	100
Kaikki ammattimiehet	37	14	43	5	100	29	63	5	4	100
	Poliittisten puolueiden olisi voitava osallistua päätöksentekoon				Eturyhmien vaikutusmahdollisuudet					
	kyllä	ei	en osaa sanoa	yhteen- sä	säilytet- tävä ny- kyisellään	lisät- tävä	vähenn- nettävä	en osaa sanoa	yh- teen- sä	
	% luottamushenkilöistä									
Metsänhoitoyhdistysten hallitusten jäsenet	3	95	2	100	54	34	7	4	100	
Keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenet	15	83	2	100	69	29	3	0	100	
— metsänomistaja	3	96	1	100	79	16	4	1	100	
— metsäteollisuus	0	100	0	100	81	19	0	0	100	
— metsätyöntekijä	63	51	6	100	13	88	0	0	100	
— muut	50	50	0	100	40	50	10	0	100	
Kaikki luottamushenkilöt	4	94	2	100	55	34	7	4	100	

että poliittisilla puolueilla ei tarvitse olla mahdollisuutta osallistua päätöksentekoon metsähallinnossa, oli enemmistö (63 %) metsätyöntekijöitä ja puolet (50 %) muuta ryhmää edustavista jäsenistä sitä mieltä, että poliittisten puolueiden olisi voitava osallistua päätöksentekoon metsähallinnossa.

Tulokset osoittavat myös, että hieman yli puolet (55 %) luottamushenkilöistä piti eturyhmien vaikutusmahdollisuuksien säilyttämistä nykyisellään suotavana. Noin kolmasosa (34 %) luottamushenkilöistä oli sitä mieltä, että eturyhmien vaikutusmahdollisuuksia olisi nykyisestäään lisättävä ja ainoastaan vähäinen osa (7 %) luottamushenkilöistä piti eturyhmien vaikutusmahdollisuuksien vähentämistä tarpeellisenä. Eturyhmien vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä kannattivat muita useammin keskus- ja piirimetsälautakuntien metsätyöntekijöitä (88 %) ja muuta ryhmää (50 %) edustavat jäsenet.

2. 22 Eri organisaatioyksiköiden kehittäminen

Metsähallinnon eri organisaatioyksiköiden kehittämistä koskevat ammattimiesten mielipiteet esitetään taulukossa 10 ja luottamushenkilöiden mielipiteet taulukossa 11.

Tutkimuksen mukaan runsaassa kolmasosassa (36 %) ammattimiesten vastauksista pidettiin parhaana metsähallituksen organisaationa ratkaisua, jonka mukaan metsähallitus ja keskusmetsälautakunnat olisi yhdistettävä keskusvirastoksi ja kolmasosassa (33 %) ammattimiesten vastauksista ratkaisua, jonka mukaan valtion metsiä varten olisi perustettava liikelaitoksen luonteinen virasto ja yleisiä tehtäviä ja yksityismetsätaloutta varten oma keskusvirasto. Jossakin määrin kannatusta saivat myös organisaatiovaihtoehdot, joiden mukaan metsähallituksen organisaatio olisi säilytettävä suurin piirtein nykyisellään (17 %) tai osa metsähallituksen tehtävistä olisi siirrettävä piirikuntakonttoreille (11 %).

Eri palveluorganisaatioihin ja eri toimihenkilöryhmiin kuuluvien ammattimiesten mielipiteissä voitiin havaita joitakin eroavuuksia. Valtion metsien hallinnossa toimivat ammattimiehet kannattivat keskimääräistä useammin organisaatiovaihtoehtoja, joiden mukaan metsähallitus ja keskusmetsälautakunnat olisi yhdistettävä keskusvirastoksi (39 %) tai osa metsähallituksen tehtävistä olisi siirrettävä piirikuntakonttoreille (17 %), kun yksityismetsäin hallinnossa toimivilta ammattimiehiltä sai kannatusta erityisesti organisaatiovaihtoehto, jonka mukaan valtion metsiä varten olisi perustettava liikelaitoksen luonteinen virasto ja yleisiä tehtäviä ja yksityismetsätaloutta varten oma keskusvirasto (42 %). Eri toimihenkilöryhmiin kuuluvista ammattimiehistä metsänhoitajat pitivät keskimääräistä useammin parhaana organisaatiovaihtoehtona ratkaisua, jonka mukaan valtion metsiä varten

Taulukko 10. Metsähallinnon eri organisaatioyksiköiden kehittäminen ammattimiesten mukaan

Organisaatioyksikkö:	Kaksi suosituinta vaihtoehtoa (% ammattimiesten vastauksista) ¹⁾
METSÄHALLITUS	— metsähallitus ja keskusmetsälautakunnat yhdistetään keskusvirastoksi (36 %) — valtion metsiä varten perustetaan liikelaitoksen luonteinen virasto ja yleisiä tehtäviä ja yksityismetsätaloutta varten oma keskusvirasto (33 %)
PIIRIKUNTAKONTTORIT	— organisaatio säilytetään suurin piirtein nykyisellään (45 %) — osa piirikuntakonttoreiden tehtävistä siirretään metsähallitukselle, osa hoitoalueille (28 %)
HOITOALUEET	— hoitoalueiden lukumäärä säilytettävä suurin piirtein nykyisellään (33 %) — hoitoalueiden lukumäärää vähennettävä (29 %)
KESKUSMETSÄLAUTAKUNNAT	— keskusmetsälautakunnista muodostetaan erillinen valtion virasto (37 %) — keskusmetsälautakunnat liitetään metsähallitukseen (29 %)
METSÄNPARANNUSPIIRIT	— metsänparannuspiirit muodostetaan osaksi valtion erillisistä yksityismetsätalouden hallintoa, jossa piirimetsälautakunnat ja metsänparannuspiirit on yhdistetty (29 %) — metsänparannuspiirit muodostetaan osaksi yhteinäistä koko valtakunnan metsähallintoa (19 %)
PIIRIMETSÄLAUTAKUNNAT	— piirimetsälautakunnat muodostetaan osaksi valtion erillistä yksityismetsätalouden hallintoa, jossa piirimetsälautakunnat ja metsänparannuspiirit on yhdistetty (30 %) — piirimetsälautakunnat muodostetaan osaksi yhteinäistä koko valtakunnan metsähallintoa (22 %)
KUNNANMETSÄLAUTAKUNNAT	— asema säilytettävä nykyisellään (31 %) — kokonaan lakkautettava (30 %)

¹⁾ Prosenttiluvut on laskettu annettujen vastausten eikä vastanneiden ammattimiesten lukumäärästä, koska eräät ammattimiehet merkitsivät useamman kuin yhden vastausvaihtoehdon. Vastaaminen useampaan kuin yhteen vastausvaihtoehtoon aiheutui todennäköisesti mm. siitä, että kaikissa organisaatioyksiköiden kehittämistä koskevissa kysymyksissä vastausvaihtoehdot eivät olleet toisensa poissulkevia.

olisi perustettava liikelaitoksen luonteinen virasto ja yleisiä tehtäviä ja yksityismetsätaloutta varten oma keskusvirasto (52 %) ja metsätyönjohtajat ratkaisua, jonka mukaan metsähallitus ja keskusmetsälautakunnat olisi yhdistettävä keskusvirastoksi (45 %).

Enemmistö (65 %) luottamushenkilöistä piti parhaana ratkaisuna *metsähallituksen organisaation säilyttämistä pääpiirtein nykyisellään*. Jossakin määrin kannatusta saivat myös organisaatiovaihtoehdot, joiden mukaan valtion metsiä varten olisi perustettava liikelaitoksen luonteinen virasto ja yleisiä tehtäviä ja yksityismetsätaloutta varten oma keskusvirasto (17 %) tai kaikki toiminnot olisi annettava yhden keskusviraston hoidettavaksi (15 %).

Taulukko 11. Metsähallinnon eri organisaatioyksiköiden kehittäminen luottamushenkilöiden mukaan

Organisaatioyksikkö:	Kaksi suosituinta vaihtoehtoa (% luottamushenkilöistä)
METSÄHALLITUS ¹⁾	— nykyinen organisaatio pääpiirtein säilyttäen sitä kehittämällä (65 %) — valtion metsiä varten perustetaan liikelaitoksen luonteinen virasto ja yleisiä tehtäviä ja yksityismetsätaloutta varten oma keskusvirasto (17 %)
KESKUSMETSÄLAUTAKUNNAT	— nykyinen organisaatio pääpiirtein säilyttäen sitä kehittämällä (81 %) — keskusmetsälautakunnista muodostetaan valtion metsien hallinnon kanssa yhteinen virasto (10 %)
METSÄNPARANNUSPIIRIT	— nykyinen organisaatio pääpiirtein säilyttäen sitä kehittämällä (57 %) — metsänparannuspiireistä muodostetaan erillinen valtion virasto yhdistettynä piirimetsälautakuntien kanssa (21 %)
PIIRIMETSÄLAUTAKUNNAT	— nykyinen organisaatio pääpiirtein säilyttäen sitä kehittämällä (65 %) — piirimetsälautakunnista muodostetaan erillinen valtion virasto yhdistettynä metsänparannuspiirien kanssa (11 %) tai säilytetään nykyinen organisaatio muuten paitsi yhdistettynä metsänparannuspiirien kanssa (11 %)
KUNNANMETSÄLAUTAKUNNAT	— asema säilytettävä nykyisellään (55 %) — kokonaan lakkautettava (24 %)

¹⁾ Tarkoittaa metsähallitusta piirikuntakonttoreineen ja hoitoalueineen.

Metsähallituksen organisaation säilyttämistä pääpiirtein nykyisellään kannattivat erityisen usein (66 %) metsänhoitoyhdistysten hallitusten jäsenet, kun noin kolmasosa (32 %) keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenistä piti parhaana organisaatiovaihtoehtona ratkaisua, jonka mukaan valtion metsiä varten olisi perustettava liikelaitoksen luonteinen virasto ja yleisiä tehtäviä ja yksityismetsätaloutta varten oma keskusvirasto. Huomattava osa metsäyöntekijöitä (47 %) ja muuta ryhmää (56 %) edustavista keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenistä kannatti organisaatiovaihtoehtoa, jonka mukaan kaikki toiminnot olisi annettava yhden keskusviraston hoidettavaksi.

Vajaassa puolessa (45 %) ammattimiesten vastauksista pidettiin parhaana *piirikuntakonttoreiden* organisaatiota koskevana ratkaisuna *organisaation säilyttämistä suurin piirtein nykyisellään*. Tätä mieltä olivat erityisen usein (60 %) yksityismetsäin hallinnossa toimivat ammattimiehet. Toiseksi suosituin (28 %) organisaatiovaihtoehto oli, että osa piirikuntakonttoreiden tehtävistä olisi siirrettävä metsähallitukselle ja osa hoitoalueille. Tätä organisaatiovaihtoehtoa kannattivat keskimääräistä useammin (38 %) valtion metsien hallinnossa toimivat ammattimiehet. Vähäistä kannatusta saivat myös organisaatiovaihtoehdot, joiden mukaan piirikuntakonttoreiden tehtäviä olisi lisättävä nykyisestäään (9 %), piirikuntakonttoreiden lukumäärää olisi lisättävä (5 %) tai vähennettävä (4 %) tai niiden tehtävät olisi siirrettävä lääninhallitusten hoidettaviksi (4 %).

Hoitoalueiden kehittämistä koskevassa kysymyksessä tiedusteltiin ammattimiesten mielipidettä ainoastaan hoitoalueiden lukumäärästä. Tulokset osoittavat, että ammattimiehet jakautuivat tämän kysymyksen kohdalla kahteen toisistaan poikkeavaan ryhmään; kolmasosa (33 %) ammattimiehistä katsoi, että *hoitoalueiden lukumäärä olisi säilytettävä suurin piirtein nykyisellään* ja vajaa kolmasosa (29 %) ammattimiehistä oli sitä mieltä, että *hoitoalueiden lukumäärää olisi nykyisestäään vähennettävä*. Ainoastaan vähäinen osa (13 %) ammattimiehistä piti hoitoalueiden lukumäärän lisäämistä suotavana. Noin puolet (53 %) yksityismetsäin hallinnossa toimivista ammattimiehistä ei osannut sanoa mielipidettään hoitoalueiden lukumäärää koskevaan kysymykseen.

Tulokset osoittavat edelleen, että runsaassa kolmasosassa (37 %) ammattimiesten vastauksista pidettiin parhaana *keskusmetsälautakuntien* organisaationa ratkaisua, jonka mukaan *keskusmetsälautakunnista olisi muodostettava erillinen valtion virasto* ja vajaassa kolmasosassa (29 %) ammattimiesten vastauksista ratkaisua, jonka mukaan *keskusmetsälautakunnat olisi liitettävä metsähallitukseen*. Noin viidesosassa (19 %) ammattimiesten vastauksista katsottiin keskusmetsälautakuntien organisaation säilyttäminen suurin piirtein nykyisellään parhaaksi ratkaisuksi ja ainoastaan vähäistä kannatusta saivat organisaatiovaihtoehdot, joiden mukaan vain metsänparan-

nustehtävät olisi siirrettävä metsähallitukselle (8 %) tai metsänparannustehtävät olisi annettava erillisen työviraston hoidettavaksi (6 %). Eri palveluorganisaatioihin ja toimihenkilöryhmiin kuuluvien ammattimiesten mielihiteissä voitiin havaita joitakin eroavuuksia. Valtion metsien hallinnossa toimivat ammattimiehet (43 %) ja metsäyönjohtajat (37 %) kannattivat keskimääräistä useammin organisaatiovaihtoehtoa, jonka mukaan keskusmetsälautakunnat olisi liitettävä metsähallitukseen, ja yksityismetsäin hallinnossa toimivat ammattimiehet (42 %) ja metsänhoitajat (62 %) organisaatiovaihtoehtoa, jonka mukaan keskusmetsälautakunnista olisi muodostettava erillinen valtion virasto.

Pääosa (81 %) luottamushenkilöistä piti parhaana ratkaisuna *keskusmetsälautakuntien organisaation säilyttämistä pääpiirteittäin nykyisellään*. Kymmenesosa (10 %) luottamushenkilöistä piti parhaana organisaatiovaihtoehtona ratkaisua, jonka mukaan keskusmetsälautakunnista olisi muodostettava valtion metsien hallinnon kanssa yhteinen virasto, ja ainoastaan vähäistä kannatusta saivat organisaatiovaihtoehdot, joiden mukaan vain metsänparannustehtävät olisi siirrettävä metsähallitukselle (6 %) tai keskusmetsälautakunnista olisi muodostettava erillinen valtion virasto (3 %). Organisaatiovaihtoehtoa, jonka mukaan keskusmetsälautakunnista olisi muodostettava valtion metsien hallinnon kanssa yhteinen virasto, kannattivat keskimääräistä useammin metsäyöntekijöitä (54 %) ja muuta ryhmää (56 %) edustavat keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenet.

Metsänparannuspiirien kehittämistä koskevan kysymyksen yhteydessä ammattimiesten vastaukset jakautuivat melko tasaisesti usean eri kehittämisvaihtoehdon kohdalle. Suosituin organisaatiovaihtoehto ammattimiesten keskuudessa oli ratkaisu, jonka mukaan *metsänparannuspiirit olisi muodostettava osaksi valtion erillistä yksityismetsätalouden hallintoa, jossa piirimetsälautakunnat ja metsänparannuspiirit on yhdistetty* (29 %). Keskimääräistä hieman enemmän kannatusta saivat myös organisaatiovaihtoehdot, joiden mukaan metsänparannuspiirit olisi muodostettava osaksi yhtenäisistä koko valtakunnan metsänhallintoa (19 %) tai metsänparannuspiirien organisaatio olisi säilytettävä suurin piirtein nykyisellään (17 %).

Valtion metsien hallinnossa toimivat ammattimiehet kannattivat keskimääräistä useammin organisaatiovaihtoehtoa, jonka mukaan metsänparannuspiirit olisi muodostettava osaksi yhtenäistä koko valtakunnan metsähallintoa (29 %). Yksityismetsäin hallinnossa toimivat ammattimiehet pitivät sen sijaan keskimääräistä hieman useammin parhaana organisaatiovaihtoehtona ratkaisuja, joiden mukaan metsänparannuspiirien organisaatio olisi säilytettävä suurin piirtein nykyisellään (21 %) tai metsänparannuspiirit olisi muodostettava osaksi valtion erillistä yksityismetsätalouden hallintoa, jossa piirimetsälautakuntia ja metsänparannuspiirejä ei ole yhdistetty (17 %). Viimeksi mainittua organisaatiovaihtoehtoa kannattivat etupäässä

metsänparannusosaston ja metsänparannuspiirien palveluksessa toimivat ammattimiehet. Toimihenkilöryhmittäin mielipiteet vaihtelivat siten, että metsänhoitajat (44 %) ja myös metsäteknikot (38 %) kannattivat metsätyönjohtajia useammin organisaatiovaihtoehtoa, jonka mukaan metsänparannuspiirit olisi muodostettava osaksi valtion erillistä yksityismetsätalouden hallintoa, jossa piirimetsälautakunnat ja metsänparannuspiirit on yhdistetty, ja metsätyönjohtajat (26 %) metsänhoitajia ja metsäteknikoita useammin organisaatiovaihtoehtoa, jonka mukaan metsänparannuspiirit olisi muodostettava osaksi yhtenäistä koko valtakunnan metsähallintoa.

Enemmistö (57 %) luottamushenkilöistä piti parhaana ratkaisuna *metsänparannuspiirien organisaation säilyttämistä pääpiirteittäin nykyisellään*. Noin viidesosa (21 %) luottamushenkilöistä piti parhaana organisaatiovaihtona ratkaisua, jonka mukaan metsänparannuspiireistä olisi muodostettava erillinen valtion virasto yhdistettynä piirimetsälautakuntien kanssa. Erityisesti metsänhoitoyhdistysten hallitusten jäsenet (59 %) pitivät parhaana ratkaisuna metsänparannuspiirien organisaation säilyttämistä pääpiirtein nykyisellään, kun huomattava osa (36 %) keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenistä kannatti organisaatiovaihtoehtoa, jonka mukaan metsänparannuspiireistä olisi muodostettava erillinen valtion virasto yhdistettynä piirimetsälautakuntien kanssa. Metsäteollisuutta edustavilta keskus- ja piirimetsälautakuntien jäseniltä sai kannatusta organisaatiovaihtoehto, jonka mukaan metsänparannuspiirien organisaatio olisi säilytettävä nykyisellään muuten paitsi yhdistettynä piirimetsälautakuntien kanssa (33 %), ja metsätyöntekijöitä edustavilta jäseniltä organisaatiovaihtoehto, jonka mukaan metsänparannuspiireistä olisi muodostettava valtion metsien hallinnon kanssa yhteinen virasto (33 %).

Myös *piirimetsälautakuntien* kehittämistä koskevan kysymyksen yhteydessä ammattimiesten vastaukset jakautuivat usean kehittämisvaihtoehdon osalle. Noin kolmasosassa (30 %) ammattimiesten vastauksista pidettiin parhaana organisaatiovaihtoehtona ratkaisua, jonka mukaann *piirimetsälautakunnat olisi muodostettava osaksi valtion erillistä yksityismetsätalouden hallintoa, jossa piirimetsälautakunnat ja metsänparannuspiirit on yhdistetty*. Keskimääräistä hieman enemmän kannatusta sai myös organisaatiovaihtoehto, jonka mukaan piirimetsälautakunnat olisi muodostettava osaksi yhtenäistä koko valtakunnan metsähallintoa (22 %).

Valtion metsien hallinnossa toimivat ammattimiehet kannattivat keskimääräistä useammin organisaatiovaihtoehtoa, jonka mukaan piirimetsälautakunnat olisi muodostettava osaksi yhtenäistä koko valtakunnan metsähallintoa (34 %) ja yksityismetsäin hallinnossa toimivat ammattimiehet organisaatiovaihtoehtoja, joiden mukaan piirimetsälautakunnat olisi muodostettava osaksi valtion erillistä yksityismetsätalouden hallintoa, jossa piirimetsälautakunnat ja metsänparannuspiirit on yhdistetty (27 %) tai

jossa piirimetsälautakuntia ja metsänparannuspiirejä ei ole yhdistetty (19 %). Viimeksi mainittua organisaatiovaihtoehtoa kannattivat lähinnä metsänparannusosaston ja metsänparannuspiirien palveluksessa toimivat ammattimiehet. Eri toimihenkilöryhmiin kuuluvista ammattimiehistä metsänhoitajat pitivät muita useammin parhaana organisaatiovaihtoehtona ratkaisuja, joiden mukaan piirimetsälautakunnat olisi muodostettava osaksi valtion erillistä yksityismetsätalouden hallintoa, jossa piirimetsälautakunnat ja metsänparannuspiirit on yhdistetty (41 %) tai piirimetsälautakunnat olisi muodostettava osaksi yhden keskusviraston alaista erillistä yksityismetsätalouden piirihallintoa, jossa piirimetsälautakunnat ja metsänparannuspiirit on yhdistetty (21 %). Metsätyönjohtajat kannattivat muita useammin organisaatiovaihtoehtoja, joiden mukaan piirimetsälautakunnat olisi muodostettava osaksi yhtenäistä koko valtakunnan metsähallintoa (31 %) tai piirimetsälautakuntien tehtävät olisi siirrettävä lääninhallitusten hoidettaviksi (9 %). Metsäteknikoiden mielipiteet piirimetsälautakuntien kehittämisestä sisälsivät sekä metsänhoitajien että metsätyönjohtajien mielipiteitä muistuttavia piirteitä.

Enemmistö (65 %) luottamushenkilöistä piti parhaana ratkaisuna *piirimetsälautakuntien organisaation säilyttämistä pääpiirtein nykyisellään*. Noin kymmenesosa (11 %) luottamushenkilöistä kannatti organisaatiovaihtoa, jonka mukaan piirimetsälautakunnasta olisi muodostettava erillinen valtion virasto yhdistettynä metsänparannuspiirien kanssa, ja samoin noin kymmenesosa (11 %) organisaatiovaihtoehtoa, jonka mukaan piirimetsälautakuntien organisaatio olisi säilytettävä nykyisellään muuten paitsi yhdistettynä metsänparannuspiirien kanssa. Metsänhoitoyhdistysten hallitusten jäsenet (66 %) ja metsänomistajia edustavat keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenet (54 %) kannattivat muita useammin piirimetsälautakuntien organisaation säilyttämistä pääpiirtein nykyisellään. Metsäteollisuutta edustavilta keskus- ja piirimetsälautakuntien jäseniltä sai kannatusta keskimääräistä useammin (38 %) organisaatiovaihtoehto, jonka mukaan piirimetsälautakuntien organisaatio olisi säilytettävä nykyisellään muuten paitsi yhdistettynä metsänparannuspiirien kanssa, ja metsätyöntekijöitä edustavilta jäseniltä organisaatiovaihtoehdot, joiden mukaan piirimetsälautakunnasta olisi muodostettava valtion metsien hallinnon kanssa yhteinen virasto (44 %) tai piirimetsälautakunnasta olisi muodostettava erillinen valtion virasto yhdistettynä metsänparannuspiirien kanssa (38 %).

Tutkimuksen mukaan *ammattimiehet pitivät muutoksia piirimetsälautakuntien nykyiseen kokoonpanoon tarpeellisina useammin kuin luottamushenkilöt*. Ammattimiehet kannattivat keskimääräistä hieman useammin *metsänomistajien (16 %) ja valtion (15 %) edustuksen lisäämistä ja toisaalta metsänomistajien (11%) ja metsäteollisuuden (7%) edustuksen vähentämistä*. Valtion metsien hallinnossa toimivat ammattimiehet pitivät tarpeellisena erityisesti

valtion edustuksen lisäämistä (26 %) ja yksityismetsäin hallinnossa toimivat ammattimiehet metsänomistajien (15 %) ja muun ryhmän (13 %) kuten ammattimiesten, tutkijoiden jne. edustuksen lisäämistä. Toimihenkilöryhmistä metsänhoitajat kannattivat muita useammin metsänomistajien edustuksen vähentämistä (22 %), metsäteknikot muun ryhmän edustuksen lisäämistä (17 %) ja metsätyönjohtajat metsänomistajien (26 %) ja metsätyöntekijöiden (17 %) edustuksen lisäämistä sekä metsäteollisuuden edustuksen vähentämistä (12 %).

Luottamushenkilöiden vastausten yleispiirteenä oli, että eri eturyhmiä edustavat luottamushenkilöt kannattivat lähinnä oman ryhmänsä edustuksen lisäämistä piirimetsälautakuntien kokoonpanossa. Metsänhoitoyhdistysten hallitusten jäsenet (25 %) ja metsänomistajia edustavat keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenet (12 %) kannattivat metsänomistajien edustuksen lisäämistä, metsäteollisuutta edustavat jäsenet (19 %) metsäteollisuuden edustuksen lisäämistä, metsätyöntekijöitä edustavat jäsenet metsätyöntekijöiden (44 %) ja valtion (44 %) edustuksen lisäämistä ja muuta ryhmää edustavat jäsenet (30 %) valtion edustuksen lisäämistä. Huomattava osa (44 %) metsätyöntekijöitä edustavista keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenistä piti tarpeellisenä metsänomistajien edustuksen vähentämistä piirimetsälautakuntien kokoonpanossa.

Kyselyn yhteydessä tiedusteltiin myös ammattimiesten ja luottamushenkilöiden mielipiteitä kunnanmetsälautakuntien kehittämistä. Tulokset osoittivat, että vajaa kolmasosa (31 %) ammattimiehistä piti parhaana ratkaisuna kunnanmetsälautakuntien aseman säilyttämistä nykyisellään ja samoin noin kolmasosa (30 %) ammattimiehistä katsoi, että kunnanmetsälautakunnat olisi kokonaan lakkautettava. Ainoastaan 15% ammattimiehistä piti parhaana ratkaisuna kunnanmetsälautakuntien aseman vahvistamista. Eri palveluorganisaatioihin kuuluvien ammattimiesten mielipiteet eivät poikenneet merkittävästi toisistaan. Sen sijaan eri toimihenkilöryhmiin kuuluvista ammattimiehistä erityisesti metsänhoitajat (41 %) ja metsäteknikot (41 %) kannattivat ratkaisua, jonka mukaan kunnanmetsälautakuntien asema olisi säilytettävä nykyisellään, kun noin neljäsosa (24 %) metsätyönjohtajista piti parhaana ratkaisuna kunnanmetsälautakuntien aseman vahvistamista.

Yli puolet (55 %) luottamushenkilöistä piti parhaana ratkaisuna kunnanmetsälautakuntien aseman säilyttämistä nykyisellään ja noin neljäsosa (24 %) kunnanmetsälautakuntien lakkauttamista. Kunnanmetsälautakuntien aseman säilyttämistä nykyisellään kannattivat erityisesti metsänhoitoyhdistysten hallitusten jäsenet (55 %) sekä metsänomistajia (63 %) ja metsäteollisuutta (81 %) edustavat keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenet. Kunnanmetsälautakuntien lakkauttamista piti parhaana ratkaisuna noin neljäsosa (24 %) metsänhoitoyhdistysten hallitusten jäsenistä. Kunnanmetsälautakuntien aseman vahvistamista kannattivat muita useammin metsä-

työntekijöitä (33 %) ja muuta ryhmää (40 %) edustavat keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenet.

2.3 METSÄHALLINNON ORGANISAATIOT TYÖYMPÄRISTÖNÄ JA METSÄNOMISTAJAN OIKEUSTURVA

2.31 Organisaatiot työympäristönä

Ammattimiehille lähetettyyn kyselylomakkeeseen sisällytettiin myös eräitä kysymyksiä, joiden avulla pyrittiin saamaan kuva siitä, minkälaisena työympäristönä ammattimiehet pitävät metsähallinnon organisaatiota. Tulokset esitetään taulukossa 12.

Pääosa ammattimiehistä katsoi, että nykyinen tehtävä vastaa saatua koulutusta hyvin (38 %) tai tyydyttävästi (46 %) ja että työympäristöä voidaan pitää erittäin (14 %) tai melko viihtyisänä (65 %). Huomattava osa ammattimiehistä oli myös sitä mieltä, että he voivat osallistua päätöksentekoon riittävästi (30 %) tai ainakin jossakin määrin (37 %) ja että he saavat työtä ja yleensä työpaikkaa koskevaa tietoa riittävästi (35 %) tai ainakin jossakin määrin (27 %). Suhteellisesti vähiten oli sellaisia ammattimiehiä, jotka pitivät oikeusturvaansa hyvänä (18 %) tai tyydyttävänä (41 %)

Taulukko 12. Metsähallinnon organisaatiot työympäristönä ammattimiesten mukaan

	Tehtävä vastaa koulutusta hyvin tai tyydyttävästi	Työympäristö erittäin tai melko viihtyisä	Oikeusturva hyvä tai tyydyttävä	Vastuusuhteet määriteltä hyvin tai tyydyttävästi	Voi osallistua päätöksentekoon riittävästi tai jossakin määrin	Saa tietoa riittävästi tai jossakin määrin
	% ammattimiehistä ¹⁾					
Valtion metsien hallinnossa toimivat	79 (2)	72 (3)	60 (9)	58 (5)	67 (1)	62 (1)
Yksityismetsäin hallinnossa toimivat	88 (1)	84 (1)	57 (7)	60 (2)	67 (0)	63 (0)
Metsänhoitajat	87 (1)	84 (2)	77 (9)	72 (3)	82 (1)	76 (1)
Metsäteknikot	80 (2)	76 (2)	48 (9)	50 (4)	60 (0)	62 (0)
Metsätyönjohtajat ..	85 (2)	78 (2)	57 (2)	58 (2)	64 (0)	55 (0)
Kaikki ammattimiehet	84 (1)	79 (2)	59 (8)	59 (3)	67 (0)	63 (0)

¹⁾ Sulkumerkkien sisällä olevat prosenttiluvut tarkoittavat en osaa sanoa - vastanneiden osuutta.

ja jotka katsoivat, että vastuusuhteet työssä on määritelty hyvin (16 %) tai tyydyttävästi (43 %).

Eri palveluorganisaatioihin kuuluvien ammattimiesten mielipiteissä ei voida havaita merkittäviä eroavuuksia. Sen sijaan toimihenkilöryhmittäisiä mielipide-eroja ilmenee. Tutkimuksen mukaan *metsänhoitajat olivat selvästi metsäteknikoita ja metsätöyönjohtajia tyytyväisempiä työympäristöä koskeviin olosuhteisiin.* Metsäteknikot olivat tyytymättömiä erityisesti oikeusturvaansa ja vastuusuhteiden määrittelyyn työssään. Metsätöyönjohtajat kiinnittivät huomiota samoihin puutteisiin sekä lisäksi siihen, että tietoa työstä ja työpaikasta ei saa riittävästi.

2.32 Metsänomistajan oikeusturva

Luottamushenkilöille lähetettyyn kyselylomakkeeseen sisällytettiin kaksi metsänomistajien oikeusturvaan liittyvää kysymystä. Näihin kysymyksiin saadut vastaukset esitetään taulukoissa 13 ja 14.

Taulukosta 13 nähdään, että pääosa (85 %) luottamushenkilöistä piti *piirimetsälautakuntien eri lakien perusteella suorittamaa lainvalvontaa oikeuden-*

Taulukko 13. Piirimetsälautakuntien eri lakien perusteella suorittaman lain valvonnan oikeudenmukaisuus luottamushenkilöiden mukaan¹⁾

	Lain valvonta on ollut			
	oikeudenmukaista	epäoikeudenmukaista	en osaa sanoa	yhteensä
	% luottamushenkilöistä			
Metsänhoitoyhdistysten hallitusten jäsenet	84	9	6	100
Keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenet	91	5	4	100
— metsänomistaja	93	5	1	100
— metsäteollisuus	100	0	0	100
— metsätöyöntekijä	63	13	25	100
— muut	100	0	0	100
Kaikki luottamushenkilöt	85	9	6	100

¹⁾ Tarkoittaa mm. yksityismetsälain, metsänparannuslain, asutuslakien ja suojametsälain perusteella suorittamaa valvontaa.

mukaisena. Noin kymmenesosa (9 %) luottamushenkilöistä katsoi, että lain valvonnassa on ollut epäoikeudenmukaisuutta. Tätä mieltä olivat hieman muita useammin metsänhoitoyhdistysten hallitusten jäsenet (9 %) ja metsätöyöntekijöitä edustavat keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenet (13 %).

Taulukossa 14 esitetään luottamushenkilöiden mielipiteet yleensä metsänomistajien nykyisestä oikeusturvasta. Tuloksista havaitaan, että ainoastaan vajaa kymmenesosa (8 %) luottamushenkilöistä piti metsänomistajien oikeusturvaa hyvänä. *Vajaa puolet (44 %) luottamushenkilöistä arvioi metsänomistajien oikeusturvan tyydyttäväksi ja samoin vajaa puolet (46 %) välttäväksi tai huonoksi.*

Tulokset osoittavat myös, että *keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenet pitivät metsänomistajien oikeusturvaa keskimäärin parempana kuin metsänhoitoyhdistysten hallitusten jäsenet.* Kun 35 % keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenistä piti metsänomistajien oikeusturvaa hyvänä, oli vastaava osuus metsänhoitoyhdistysten hallitusten jäsenistä ainoastaan 6 %. Metsänomistajien oikeusturvaa pitivät hyvänä erityisesti metsäteollisuutta edustavat keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenet (81 %).

Taulukko 14. Metsänomistajien oikeusturva luottamushenkilöiden mukaan

	Oikeusturva on nykyisin					
	hyvä	tyydyttävä	välttävä	huono	en osaa sanoa	yhteensä
	% luottamushenkilöistä					
Metsänhoitoyhdistysten hallitusten jäsenet	6	45	30	18	1	100
Keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenet	35	40	18	6	1	100
— metsänomistaja	16	47	26	9	1	100
— metsäteollisuus	81	19	0	0	0	100
— metsätöyöntekijä	47	40	13	0	0	100
— muut	44	33	0	22	0	100
Kaikki luottamushenkilöt ...	8	44	29	17	1	100

3. YHDISTELMÄ

Tutkimuksen tehtävänä on kuvailla valtion metsien ja yksityismetsäin hallinnossa toimivien metsäammattimiesten sekä yksityismetsäin hallinnon

luottamushenkilöiden mielipiteet julkisesta metsähallinnosta ja sen kehittämisestä.

Tutkimusta varten ammattimiehistä poimittiin 240 henkilön ja luottamushenkilöistä 290 henkilön otokset. Aineistot kerättiin postikyselyjen avulla. Ammattimiehiä koskeva kysely suoritettiin marras-joulukuussa 1973 ja luottamushenkilöitä koskeva kysely maaliskuussa 1974. Kyselylomakkeet palautti 200 ammattimiestä ja 212 luottamushenkilöä.

Tutkimuksen mukaan ammattimiehet arvioivat koko metsähallinnon suoriutumisen tehtävistään keskimäärin heikommaksi kuin luottamushenkilöt. Ammattimiesten mukaan nykyinen metsähallinto on suoriutunut parhaiten puun tuottamiseen liittyvistä tehtävistä ja heikoimmin metsien moninaiskäyttöön liittyvistä tehtävistä. Luottamushenkilöiden käsitysten mukaan nykyinen metsähallinto on suoriutunut parhaiten puun tuottamiseen ja metsätalouden kokonaissuunnitteluun liittyvistä tehtävistä ja heikoimmin metsien moninaiskäyttöön ja luonnonsuojeluun liittyvistä tehtävistä.

Ammattimiesten mukaan valtion metsien hallinnon organisaatioyksiköt ovat suoriutuneet paremmin kuin yksityismetsäin hallinnon organisaatioyksiköt metsätyöntekijöiden työsuojelu-, työsuhde- ja muiden sosiaalisten tehtävien samoin kuin metsien moninaiskäyttöön liittyvien tehtävien hoitamisesta. Muiden tehtävien osalta ammattimiesten arviot valtion metsien ja yksityismetsäin hallintoon kuuluvien organisaatioyksiköiden suoriutumisesta eivät poikenneet merkittävästi toisistaan. Luottamushenkilöiden käsitysten mukaan yksityismetsäin hallinnon organisaatioyksiköt ovat suoriutuneet paremmin kuin valtion metsien hallinto (metsähallitus piirikuntakonttoreineen ja hoitoalueineen) puun tuottamiseen liittyvistä tehtävistä, tehtävien yleissuunnittelusta, metsien käytön alueellisesta suunnittelusta ja vajaatuottoisten alueiden kasvukuntoon saattamisesta. Muiden tehtävien osalta luottamushenkilöt pitivät valtion metsien ja yksityismetsäin hallinnon organisaatioyksiköiden suoriutumista likimäärin samantasoisena.

Pääosa (72 %) valtion metsien hallinnossa toimivista ammattimiehistä katsoi, että päätösvalta on liian pieni hoitoalueissa, ja noin puolet (46—56 %) yksityismetsäin hallinnossa toimivista ammattimiehistä oli sitä mieltä, että päätösvalta on liian pieni kaikissa yksityismetsäin hallinnon organisaatioyksiköissä. Noin neljäsosa (27 %) metsänhoitoyhdistysten hallitusten jäsenistä piti päätösvaltaa liian suurena metsähallituksessa ja huomattava osa (32—54 %) keskus- ja piirimetsälautakuntien jäsenistä oli sitä mieltä, että päätösvalta on liian pieni piirimetsälautakunnissa ja muissakin yksityismetsäin hallinnon organisaatioyksiköissä.

Sekä ammattimiesten että luottamushenkilöiden mukaan toimintaresurssien käytön tehokkuus ei vaihtelee merkittävästi metsähallinnon eri organisaatioyksiköissä. Melko vähäinen osa sekä ammattimiehistä että luottamushenkilöistä piti metsähallinnon eri organisaatioiden halukkuutta kes-

kinäiseen ja ulkopuoliseen yhteistyöhön riittävänä.

Vajaa puolet (44 %) ammattimiehistä katsoi, että paras organisaatiovaihtoehto olisi luoda yksi valtion organisaatio koko valtakunnan metsätaloutta varten. Noin kolmasosa (34 %) ammattimiehistä oli sitä mieltä, että paras ratkaisu olisi perustaa erilliset valtion organisaatiot valtion ja yksityismetsätaloutta varten. Enemmistö (62 %) luottamushenkilöistä piti parhaana ratkaisuna metsähallinnon organisaation säilyttämistä nykyisellään.

Vajaa puolet (43 %) ammattimiehistä katsoi, että poliittisten puolueiden vaikutusmahdollisuuksia metsähallinnossa olisi vähennettävä ja noin kolmasosa (37 %) ammattimiehistä oli sitä mieltä, että poliittisten puolueiden vaikutusmahdollisuudet olisi säilytettävä nykyisellään. Sen sijaan enemmistö (63 %) ammattimiehistä piti metsätalouden eturyhmien vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä suotavana. Pääosa (94 %) luottamushenkilöistä katsoi, että poliittisilla puolueilla ei tarvitse olla vaikutusmahdollisuuksia metsähallinnossa ja yli puolet (55 %) luottamushenkilöistä oli sitä mieltä, että metsätalouden eturyhmien vaikutusmahdollisuudet olisi säilytettävä nykyisellään.

Runsaassa kolmasosassa (36 %) ammattimiesten vastauksista pidettiin parhaana metsähallituksen organisaationa ratkaisua, jonka mukaan metsähallitus ja keskusmetsälautakunnat yhdistettäisiin keskusvirastoksi ja kolmasosassa (33 %) ammattimiesten vastauksista ratkaisua, jonka mukaan valtion metsiä varten olisi perustettava liikelaitoksen luonteinen virasto ja yleisiä tehtäviä ja yksityismetsätaloutta varten oma keskusvirasto. Enemmistö (65 %) luottamushenkilöistä piti parhaana ratkaisuna valtion metsien hallinnon organisaation säilyttämistä pääpiirtein nykyisellään.

Vajaassa puolessa (45 %) ammattimiesten vastauksista pidettiin parhaana piirikuntakonttoreita koskevana ratkaisuna organisaation säilyttämistä suurin piirtein nykyisellään. Toiseksi suosituin vaihtoehto ammattimiesten keskuudessa (28 %) oli ratkaisu, jonka mukaan osa piirikuntakonttoreiden tehtävistä siirrettäisiin metsähallitukselle ja osa hoitoalueille. Kolmasosa (33 %) ammattimiehistä katsoi, että hoitoalueiden lukumäärä olisi säilytettävä nykyisellään ja vajaa kolmasosa (29 %) ammattimiehistä oli sitä mieltä, että hoitoalueiden lukumäärää olisi vähennettävä.

Tulokset osoittavat edelleen, että runsaassa kolmasosassa (37 %) ammattimiesten vastauksista pidettiin parhaana keskusmetsälautakuntien organisaationa ratkaisua, jonka mukaan keskusmetsälautakunnista olisi muodostettava erillinen valtion virasto ja vajaassa kolmasosassa (29 %) ammattimiesten vastauksista ratkaisua, jonka mukaan keskusmetsälautakunnat olisi liitettävä metsähallitukseen. Pääosa (81 %) luottamushenkilöistä piti parhaana ratkaisuna keskusmetsälautakuntien organisaation säilyttämistä nykyisellään.

Metsänparannuspiirien kehittämistä koskevan kysymyksen yhteydessä ammattimiesten vastaukset jakautuivat melko tasaisesti usean eri kehittämismallivaihtoehdon osalle. Suosituin vaihtoehto ammattimiesten keskuudessa (29 %) oli ratkaisu, jonka mukaan metsänparannuspiirit olisi muodostettava osaksi valtion erillistä yksityismetsätalouden hallintoa, jossa piirimetsälautakunnat ja metsänparannuspiirit on yhdistetty. Yli puolet (57 %) luottamushenkilöistä piti parhaana ratkaisuna metsänparannuspiirien organisaation säilyttämistä nykyisellään.

Myös piirimetsälautakuntien kehittämistä koskevan kysymyksen yhteydessä ammattimiesten vastaukset jakautuivat usean kehittämismallivaihtoehdon kohdalle. Suosituin vaihtoehto ammattimiesten keskuudessa (30 %) oli ratkaisu, jonka mukaan piirimetsälautakunnat olisi muodostettava osaksi valtion erillistä yksityismetsätalouden hallintoa, jossa piirimetsälautakunnat ja metsänparannuspiirit on yhdistetty. Enemmistö (65 %) luottamushenkilöistä piti parhaana ratkaisuna piirimetsälautakuntien organisaation säilyttämistä pääpiirtein nykyisellään.

Kunnanmetsälautakuntien kehittämistä koskevan kysymyksen yhteydessä vajaa kolmasosa (31 %) ammattimiehistä piti parhaana ratkaisuna kunnanmetsälautakuntien aseman säilyttämistä nykyisellään ja samoin vajaa kolmasosa (30 %) kunnanmetsälautakuntien lakkauttamista. Yli puolet (55 %) luottamushenkilöistä katsoi, että kunnanmetsälautakuntien asema olisi säilytettävä nykyisellään.

Tutkimuksen mukaan metsänhoitajat olivat metsäteknikoita ja metsätyönjohtajia tyytyväisempiä työympäristöä koskeviin olosuhteisiin. Metsäteknikot olivat tyytymättömiä erityisesti oikeusturvaansa ja vastuusuhteiden määrittelyyn työssä. Metsätyönjohtajat kiinnittivät huomiota samoihin puutteisiin sekä lisäksi siihen, että tietoa työstä ja työpaikasta ei saa riittävästi.

Pääosa (85 %) luottamushenkilöistä piti piirimetsälautakuntien eri lakien perusteella suorittamaa lainvalvontaa oikeudenmukaisena. Sen sijaan ainoastaan vajaa kymmenesosa (8 %) luottamushenkilöistä piti metsänomistajien nykyistä oikeusturvaa hyvänä. Vajaa puolet (44 %) luottamushenkilöistä arvio metsänomistajien oikeusturvan tyydyttäväksi ja samoin vajaa puolet (46 %) välttäväksi tai huonoksi.

SUMMARY:

FORESTRY EXPERTS' AND APPOINTED REPRESENTATIVES' OPINIONS ABOUT OFFICIAL FORESTRY ADMINISTRATION AND ITS DEVELOPMENT IN FINLAND

The task of the study was to describe the opinions of the forestry experts engaged in the State forestry organization and the organization for the promotion of private forestry and of the appointed representatives in the organization for the promotion of private forestry concerning the official forestry administration and its development. The forestry experts opinions concerning working conditions and the appointed representatives opinions concerning forest owners' legal security were also objects of the study which was made at the request of Forestry Administration Committee established in March 1973 by the Finnish Government.

The study material was based on two samples, one of 240 forestry experts (foresters, forest technicians and forest foremen) and the other of 290 appointed representatives (members of the management of the central and district forestry boards and of the administrative board of the forest management associations). The material was compiled from forestry experts in November-December 1973 and from appointed representatives in March-April 1974 by mail inquiry.

Forestry experts were found to rate the success of the official forestry administration in its tasks lower than did the appointed representatives. Both the forestry experts and appointed representatives were of the opinion that the official forestry administration has been most successful in accomplishing tree production and least successful in the task concerning multiple use of forests. The appointed representatives also considered that the official forestry administration has succeeded planning forestry at the national level but has been less successful in forest conservation.

The result of the study indicate that 44 % of the forestry experts were of the opinion that the most suitable organization model would be a uniform state organization for both the State and privately owned forests. About a third (34 %) of the forestry experts considered that the best model would be two different state organizations, one for the State forests and the other for the private forests. 62 % of the appointed representatives were of the opinion that the best solution would be to retain the official forestry administration such as it now is.

43 % of the forestry experts considered that the influence of the political parties in the official forestry administration should be reduced and about a third (37 %) were of the opinion that the influence of the political parties should be kept unchanged. 63 % of the forestry experts said that the influence of the forestry interest groups should be increased. On the contrary, almost all (94 %) of the appointed representatives considered that the political parties should not have any possibilities to influence the decision making inside the official forestry administration

whilst about a half (55 %) were of the opinion that the influence of the forestry interest groups should be kept unchanged.

The study findings also reveal that the foresters were more satisfied with the working conditions than the forest technicians and the forest foremen. The forest technicians and the forest foremen were dissatisfied especially with their legal security and the definition of their responsibility and the forest foremen were also dissatisfied with the amount of information about their work. Only 8 % of the appointed representatives considered that the forest owners' legal security is good, 44 % of the appointed representatives said that legal security is satisfactory and 46 % of them were of the opinion that the forest owners' legal security is passable or bad.